

ОПОВИТО ЛЕГЕНДАМИ: КЛЕВАНЬ

У глибині Рівненщини, на самій межі дрімучих волинських лісів, красується величний Клевань. Із висоти, наче стара завмерла легенда, посміхається його могутній замок. Це одна з небагатьох будівель на Волині, яка не перебудовувалась, тому зараз маємо змогу споглядати її у більш-менш первозданному вигляді. Стоїть

замок на високій горі, зусібіч оточений водою. Фортеця належала князям Чарторийським, предкові яких, Михайлу Васильовичу, деякі села і маєтки на Волині «за згодою своєї вірної Ради за знамениті послуги і незрадливую вірність» подарував Свидригайло – Великий князь Литовський. Вона має вигляд чотирикутника з двома трикутними вежами на північній та південній сторонах. Двір оточений високим муром, по під яким тягнуться житлові приміщення, а під замком – льохи, які повністю збереглися до наших днів. Своєю будовою Клеванський замок нагадує Луцький. Після вигнання із будівлі єзуїтів замок залишився порожнім. Пізніше тут організували дворянське світське училище, де навчалося близько 400 чоловік. Мовою навчання була польська, а опікувалися закладом римо-католицькі священники. У 1830 році училище закрили, а створену 1833 року гімназію у Луцьку перенесли до Клеванського замку. Проте і цей навчальний заклад проіснував тут недовго – до 1836 року, а тоді був переведений до Рівного. З того часу аж до 1877 року замок залишався порожнім. Після капітального ремонту сюди переведено з Дерманського монастиря святої Трійці Духовне училище, яке готувало кандидатів до вступу у Волинську духовну семінарію. Після П...

Та похмури вежі середньовічного замку князів-феодалів Чарторійських поселили у людей не лише зерна науки. Багато страхіть донесла до наших часів людська пам'ять. Розповідають, що одного дня, повертаючись із полювання, князь Юрій Чарторійський зустрів дівчину Оксану, красою якої дуже захопився. Магнат звелів своїм челядникам схопити її та спроводити у свої покої. У палаці, відмовляючись від усіх спокусливих коштовних подарунків, дівчина сказала, що краще обере найлютішу смерть, та свою дівочу честь не занастить. Дізнавшись, що Оксана палко кохає сільського парубка Василя, украй розлотований князь вирішує помститися красуні. Він пропонує їй виходити заміж за хлопця, потурбувавшись про її посаг. Юрій заприсягнувся, що хоче бачити Оксану щасливою, а тому не пошкодує для неї нічого. Не підозрюючи лихого, дівчина повірила благим намірам князя. І ось, у прибраній, наче лялька, церкві молодята стали на весільний рушник. Вінчання було надзвичайно урочистим, та чомусь у дівочих очах запанувала журба. Підійшовши до Оксани, мати пошепки запитала її, за ким вона сумує. Донька відповіла: «Мамо, любесенька моя! Видається мені, що то не весілля. Хіба ж ви не чуєте, як сумно лунає передзвіння? Оце бовкання мене засмучує».

Прислухавшись, Горпина кинулася до дзвонаря із запитаннями, на що той відповів, що дзвонити, наче попомерлому, наказав йому князь. Після вінчання Василь і Оксана самі не свої вийшли із церкви. Та тут, невідомо звідки набігли княжі гайдуки. Накинувши молодим на голови мішки, потягли їх до закритої карети та помчали у бік замку. Там Василя та Оксану закинули у темне підземелля, де замордували закоханих. Поряд із фортецею, на тому ж пагорбі, розташована старовинна православна церква грецького обряду. А трохи далі – католицький костел Успіння Матері Божої. Неподалік святині розлилося невеличке озерце, яке місцеві жителі назвали Безоднею. Вода тут завжди залишається чистою та прозорою, і під час лютих морозів не замерзає зовсім. Розповідають, що на цьому місці колись стояла церква, яка пішла під землю. Коли селяни захотіли виміряти глибину озерця, вони зрозуміли, що за допомогою підручних засобів зробити це неможливо. Тоді у село запросили водолазів, які опустившись у воду, дна також не знайшли. Від тоді й охрестили диво-водойму Безоднею.

Ось такий величний і таємничий, чарівний своїми мальовничими просторами та оповитий старовинними легендами, цей красень Клевань.

Тетяна СТАЦЬКА,
студентка II курсу МЕНУ ім. акад.
С.Дем'янчука
Фото автора